

## Teenus 145 (institutsionaalse toitlustamise korraldus): valdkonna ülevaade 2022. a.

Institutsionaalse toitlustamise korralduse valdkond hõlmab: toitlustamist haridusasutustes<sup>1</sup>, tervishoiu- ja hoolekandetasutustes<sup>2</sup>, kinnipidamisasutustes<sup>3</sup>.

Institutsionaalse toitlustamise valdkonna eesmärk on tasakaalustatud toitumise põhimõtete järgimise hindamine ja parendamine.

### Järelevalvetegevuste analüüs

Terviseamet teostab riskipõhist järelevalvet institutsionaalse toitlustamise korralduse üle. Võttes arvesse asutuse ressursse ja teenusest tulenevaid terviseriske, on viimastel aastatel järelevalve maht oluliselt kahanenud. COVID-19 kriisi ajal teostati järelevalvet üksnes kaebuste alusel. 2022. aasta ohuprognosis oli valdkonna järelevalve prioriteedina kindlaks määratud õpilaskoduga koolid, asenduskodud ja lapsehoiud (üksnes institutsionaalse toitlustamisega asutused), erihooldusteenust pakkuvad ööpäevaringsed asutused ja täiskasvanute üldhooldusteenuseid pakkuvad asutused (Tabel 1).

Tabel 1

Asutuste kategooria	Asutuste arv	Kontrollimiste arv
Koolieelsed lastetasutused	766	36
Koolid	582	56
Täiskasvanute hooldekandetasutused	230	49
Ööpäevaringsed erihooldusteenused	142	12
Asendushooldusteenus (institutsionaalse toitlustusega)	4	4
Noorte püsilaagrid	27	12
Tervishoiuasutused	46	0
Kinnipidamisasutused	11	3

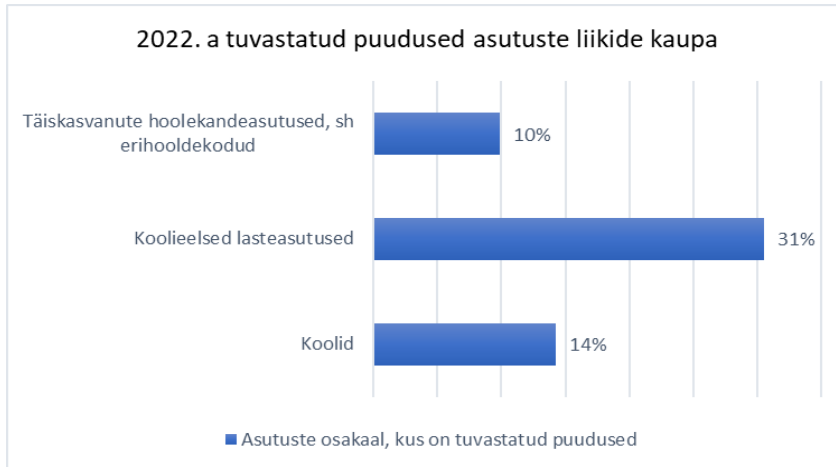
Järelevalve käigus on täheldatud rida puudusi pakutavate toitade toiduenergia osas ning menüü mitmekesisuse osas. Puudusi on tuvastatud nii lastetasutustes kui ka täiskasvanute hooldekodudes toitlustamise korraldamises (Joonis 1)

<sup>1</sup> Tervisekaitseõuded toitlustamisele koolieelses lastetasutuses ja koolis

<sup>2</sup> Tervisekaitseõuded toitlustamisele tervishoiu- ja hoolekandetasutuses

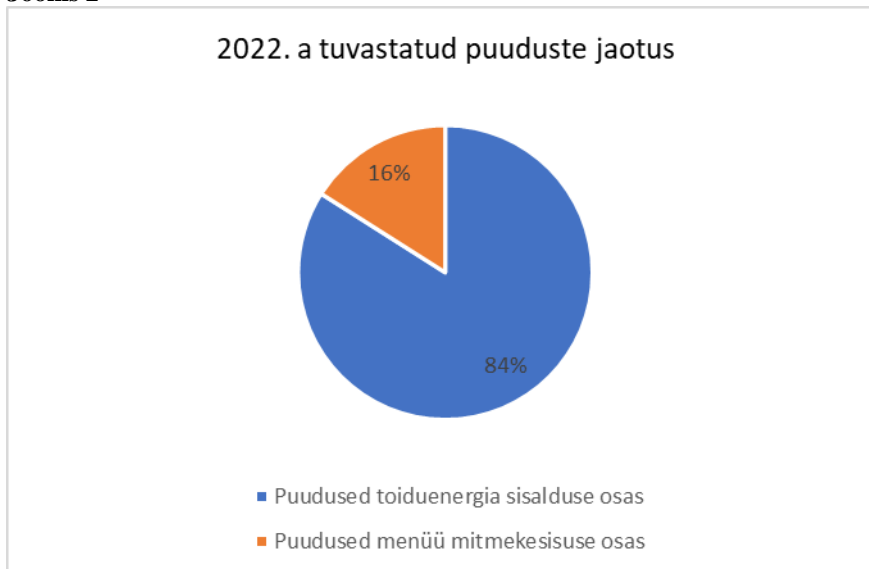
<sup>3</sup> Toidunormid kinnipidamisasutustes

**Joonis 1**



Üldiselt valdkonnas järelevalve tulemuste hinnangutest peegeldub, et enam probleeme on toiduenergia sisalduse arvestuse (või puudumise) osas ning tehnoloogiliste kaartide koostamise (või nende puudumise) osas. Teine grupp puudusi on seotud menüü mitmekesisusega (Joonis 2).

**Joonis 2**



### **Puuduste iseloomustus asutuste liikide kaupa:**

Koolieelsetes lasteaasutustes täheldati mitmel korral värsket kalast valmistatud toidu puudumist. Toitude kvaliteedi poolest on tehtud ettepanekuid jookide valmistamisel keskenduda tervislikumatele alternatiividele. Oli vigu toiduenergia arvestuste osas, puudusi leiva pakkumise osas ning toidukorra pikkuse osas.

Koolides on olnud mitmel korral puudusi toiduenergia arvestuste osas ning tehnoloogiliste kaartide osas. Menüü mitmekesisuse osas puudusi tuvastati kalast valmistatud toitude pakkumise sageduses, taimse menüü osas, kartulite ülemäärase kasutamise osas. Kvaliteedi poolest tehti märkusi maitsestatud jookide kasutamise osas.

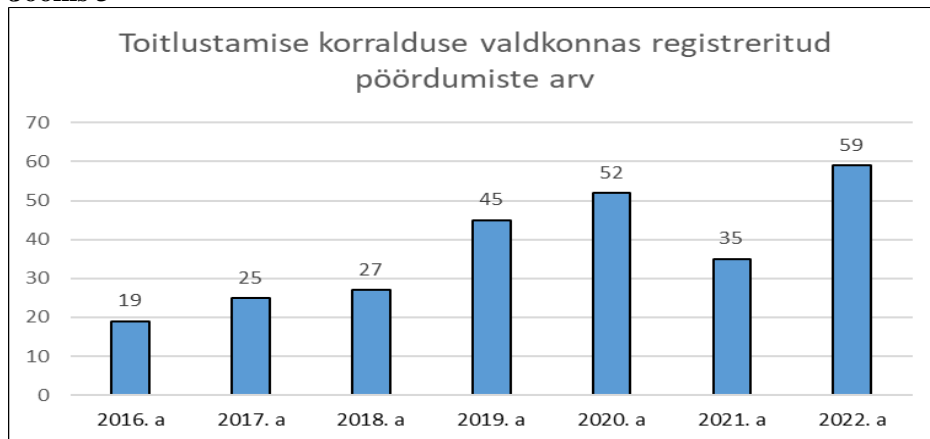
Hoolekandeaasutustes toitlustamise korraldamisel täheldati puudusi makrotoitainete tasakaalustatuse osas (näiteks valkude osakaal toiduenergiast ületab ning süsivesikute osakaal on alatäidetud). Samuti oli puudusi tehnoloogiliste kaartide ja toiduenergia arvestuse osas.

### Nõustamistegevuste analüüs

Kokku oli 2022. aastal registreeritud 59 pöördumist institutsionaalse toitlustamise valdkonnas, sh 16 kaebust (

Joonis 3).

#### Joonis 3



Pöördumistest peegeldub sihtgruppide huvi koolide (10) ja lasteaedadega (31) seotud temade suhtes.

Menüü üldiste nõuete ja toidu kvaliteedi mured olid suurema tähelepanu all; kokku 20 pöördumist, nendest lasteaedadest 15 pöördumist. Näiteks kurdeti, et toit on ebatervislik ning kestvalt ei vasta kehtivale menüüle, toiduportsud on väikesed, pakutakse liialt palju magustoite.

Samuti tunti huvi eridieetide teema suhtes - 11 pöördumist (sh kas asutus peab pakkuma eridieeti ja mille alusel) ning toiduohutuse küsimuste suhtes (6).

Institutsionaalse toitlustamise valdkonnas registreeritud kaebuste osas on märgata tõusutrendi lasteaedade, koolide ja kinnipidamisasutuste puhul (Joonis 4).

#### Joonis 4

